

Vereinswesens p. 191. Waltzing l. c. I p. 361. 379); quodsi *M. Licinius Privatus* supra n. 374 est *magister quinquennal(is) collegi fabrum tignuariorum . . . et decurio eiusdem numeri decur. XVI*, eiusdem autem nomen affertur in hoc albo inter sodales decuriae sextae decimae primo loco, vix erraverim, si in illo titulo vocabulum abbreviatum *decur.* explico non, ut adhuc factum est et fieri debuit, *decur(iarum)* — scilicet *decurio eiusdem numeri decur(iarum) (sedecim)* —, sed *decur(iae)*, scilicet *decurio eiusdem numeri decur(iae) (sextae decimae)*; cf. C. XI 125 = Dessau 8242 *decurio c(ollegii) c(entonariorum) m(unicipii) R(avennatis) dec(uria) (septimae decimae)*, C. V 5869 = Dessau 6730 (Mediolani) *dec(urio) dec(uria) (quintae) ex (centuria quarta) coll(egii) fabr(um) et centon(ariorum)* [nisi explicandum est *dec(urialis)*, cf. Waltzing I p. 360 sq.]. Ut *Licinius Privatus* decurio decuriae XVI, ita *Sergius Mercurius* fuisse putandus est decurio decuriae XV, *Claudius Sosipolis* decurio decuriae VI, *Ragonius Chrysanthus* decurio decuriae I etc.; et ut res eo certior sit, primo nomini decuriae X collegii fabrum tignuariorum Romae C. VI 9405 = Dessau 7238 additur vocabulum *decur(io)*.

Qua ratione nunc prorsus affirmatur, quod Dessau aliis indiciis nixus suspicatus est inscriptionem frontis supra n. 128 a. 285 imperatori Diocletiano dedicatam recentiore esse inscriptione lateris, frontem igitur titulo priore deleta a. 285 iterum inscriptam esse inscriptione lateris integra relicta; neque enim fieri potuit, ut decuriones anni 198 anno 285 munere magistrorum fungerentur.

Inde, quod tres sodales anno 198 decurionatum gerebant iidemque lustrum collegii XXIX magistri quinquennales erant, concludendum est fabros tignuarios Ostienses circa annum 198 lustrum XXIX collegii sui numeravisse¹⁾ (num illi tres viri eodem tempore et decuriones et quinquennales fuerint, utrum igitur album anni 198 et titulus lustrum XXIX aequales putandae sint necne, haud satis certe diiudicari potest, qua de re hic exponere longum est). Qua ratione nixus determinavi supra in praefatione aetatem earum inscriptionum, in quibus lustra collegii fabrum tignuariorum afferuntur (v. p. 611).

¹⁾ Ratio mea comprobatur fortasse titulo supra n. 459, v. p. 611 not. 40.

4570 tabula marmorea marginata, ad usum posteriorem (v. infra) mutilata et in duas partes, superiorem et inferiorem, secta, eo modo ut sectura per medias litteras versus 18 ducta sit; a. 0,96, l. 0,64, cr. 0,045; litterae a. 0,017–0,012. Rep. *adoperata a rivestire le pareti della fossetta di sacrificio di un tardo mitreo presso la porta principale della città* (Calza l. infra c.; cf. Paribeni *Not. d. sc.* 1920 p. 162). Est proposita in museo Ostiensi.

LOCVS·ADSIGNATVS·A·CALLISTO
AVG·LIB·PROC·
CVLTORIB·LARVM·ET·IMAGINVM
DOMINORVM·NOSTRORVM·
5 INVICTISSIMORVM·AVGVSTOR·
PRAEDIORVM·RVSTICELIANORVM·
AD·SOLLEMNES·DIES·CONFRE
QVENTANDOS·CVRANTE·MAXI
MIANO·AVG·N·VERNA·VILICO·
10 EORVNDEM·PRAEDIORVM·SICVT
LITTERIS·AB·EODEM·CALLISTO
sic EMISSIS·CONTINENTVR·DEDIC·
KAL·IVNIS·IMP·ANTONINO·PIO·
FELIC·AVG·II·CÖS·
sic 15 EX·EMPLVM·LIBELLI·
CALLISTVS·MAXIMIANO·
LIBELLVM·DATVM·MIHI·A·CV
RIBVS·LARVM·AVG·AT·TE·MISI
OPORTVERAT·TE·IN·TAM·RELIGI
sic 20 OS·AM·REM·IPSE·ETIAM·OMNE·SOLLI
sic CI·TVDINE·ADHIBVISSE·VT·LOCVS·
OLIM·CONSACRATVS·CONFRE
QVENTETVR·PRO·SALVTE·DOMI
NORVM·NN·AVGG·QVOD·VEL·NV
25 ETIAM·VOLENTIBVS·CVLTORIBVS
FACERE·INTERVENIRE·CVRA·VT·SI
sic NE·RECRATIONE·MVNDETVR·

Descripsi ad imaginem photographiam, contuli ad lapidem. Edid. Calza cum imagine et supplevit *Not. d. sc.* 1921 p. 235 sqq. Tractavi *Sitz.-Ber. Berl. Ak. phil.-hist. Kl.* 1928 p. 43 sqq.

Locus adsignatus a Callist[o] Aug(usti) lib(erto) proc(uratore) cultorib(us) Larum et imaginum dominorum nostrorum invictissimorum Augustor(um) praediorum Rusticelianorum ad sollemnes dies confrequentandos curante Maximiano Aug(usti) n(ostri) verna vilico eorundem praediorum, sicut litteris ab eodem Callisto emissis continetur, dedic(atus) kal(endis) Iunis imp(erator) Antonino Pio Felic(e) Aug(usto) (iterum) co(n)s(ule).

Exemplum libelli (sequitur spatium vacuum).

Callistus Maximiano. [L]ibellum datum mihi a cu[l]toribus Larum Aug(ustorum) at te misi. Oportuerat te in tam relig[os]am rem ipse etiam omne(m) solli[ci]tudine(m) adhibuisse, ut locus [o]lim consecratus confrequentetur pro salute domi[n]orum (nostrorum) Augustorum duorum, quod vel nu[n]c etiam volentibus cultoribus [f]acere intervenire cura, ut s[in]e recrastione mundetur.

13 sq. i. e. Antoninus Severi filius, haud Antoninus qui et Elagabalus: cf. v. 4 sq. Deest nomen Getae alterius consulis (cf. e. g. C. X 5064 = Dessau 2667). — 18 de punctis in hoc versu propter rupturam lapidis (v. supra) non constat.

Praedia Rusticeliana (v. 6) pertinent, ut titulus ipse docet, ad patrimonium imperatorum; nomen traxerunt ab eo, cui antea propria fuerant, scilicet a Rusticelio quodam; cf. corpus traiectus Rusticelii supra n. 4553 sqq.¹⁾ Quibus in praediis assignatur cultoribus Larum et imaginum Septimii Severi et Antonini filii eius a procuratore patrimonii (v. 2) locus ad sollemnes dies celebrandos; qui locus mundatur (v. 27) curante vilico eorundem praediorum (v. 8 sqq. 26 sq.). Cf. titulum urbanum C. VI 30983 = Dessau 3840 *Numini domus Aug. sacrum. Aesculapio et Saluti Aug. collegium salutar., loco adsignato ab proc. patr. Cae. n., a solo fecerunt: Felix ver., Aspergus Regianus, Vindex ver., vilici prediorum Galbanorum, et plebs* (sequuntur nomina 56). Cultores Larum et imaginum imperatorum habemus e. g. Romae C. VI 507 = Dessau 3440. C. VI 674 cf. 30808 = Dessau 3543; Poetovione C. III 4038 = Dessau 7120; Tipasae in Numidia C. VIII 17143 = Dessau 6778; cf. etiam *Eph. ep.* VIII 210 et titulum rep. *sur le côté droit de la route qui va de Tor Paterno à Castel Fusano* quem edid. Carcopino *Virgile et les origines d'Ostie* (1919) p. 255 (v. 5 sq. [---] *magines dominorum [um] ----- Caes]aris saltuariorum d---*); ceterum *immunis* quidam *Larum Aug.* est supra n. 367 (a. 182). — Cultores procuratori libellum dederunt (v. 17 sq.), ut ab eo locum assignandum peterent; quo libello commotus procurator vilico litteras (v. 11) misit, quarum litterarum apographum cultoribus ipsis dedit. Cultores textu apographi, qui ab epistula ipsa eo differt, quod exemplum libelli haud repetitur, in hoc titulo conscribendo usi sunt: cf. quae exposui l. c. p. 45 sq. — *Secus epistulam imperatoris locus sacer assignatur collegio cuidam Bovillensi in titulo quem citavi infra ad n. 4627 fin.*

¹⁾ Nunc etiam infra n. 5327 sq.